

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
TEMEL EĞİTİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

İLKOKUL KADEMESİNDE EV ÖDEVİ VERME DURUMUNUN
ÖĞRENCİ, ÖĞRETMEN VE VELİ GÖRÜŞLERİNE GÖRE
DEĞERLENDİRİLMESİ VE YURT DIŞI ÖRNEKLERİYLE
KARŞILAŞTIRILMASI

Millî Eğitim Uzmanlık Tezi Önerisi

Hazırlayan: Aynur ARSLAN

Danışman: Fatih BAŞAK

Ankara

Ocak 2016

SUNUŞ

Bu tez önerisi, Millî Eğitim Uzman Yardımcılarının mesleğe alınmaları, yetiştirilmeleri ve Millî Eğitim Uzmanlığına atanmalarına ilişkin hükümlerin yer aldığı 30.03.2012 tarihli ve 28249 sayılı Millî Eğitim Uzmanlığı Yönetmeliğinde yer alan tez hazırlama ilkelerine uyularak seçilmiş olan “İlkokul Kademesinde Ev Ödevi Verme Durumlarının Öğrenci, Öğretmen ve Veli Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi ve Yurt Dışı Örnekleriyle Karşılaştırılması” konusu üzerine yapılacak çalışmaları planlamak üzere Temel Eğitim Genel Müdürlüğünde görev yapmakta olan Millî Eğitim Uzman Yardımcısı Aynur ARSLAN tarafından hazırlanmıştır.

Aynur ARSLAN

Hazırlayan

Millî Eğitim Uzman Yardımcısı
Eğitim Politikaları Daire Başkanlığı
Temel Eğitim Genel Müdürlüğü

Fatih BAŞAK

Danışman

Daire Başkanı
Eğitim Politikaları Daire Başkanlığı
Temel Eğitim Genel Müdürlüğü

İÇİNDEKİLER

İçindekiler	
SUNUŞ.....	i
İÇİNDEKİLER	ii
ŞEKİLLER.....	iii
TABLolar	iii
BÖLÜM I.....	1
Giriş.....	1
Problem Durumu	2
Araştırmanın Amacı	2
Araştırmanın Önemi.....	3
Metodoloji.....	4
Sınırlılıklar	5
Tanımlar	5
BÖLÜM II.....	7
İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	7
BÖLÜM III	13
YÖNTEM.....	13
Araştırmanın Modeli	13
Evren ve Örneklem	16
Nicel Evren ve Örneklem.....	16
Nitel Çalışma Grubu	16
Ölçme Araçları	16
Verilerin Toplanması	16
Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması.....	17
BÖLÜM IV	18
SÜRE	18
Zaman Planı	18
KAYNAKÇA.....	19

ŞEKİLLER

Şekil 1: Çok Aşamalı Karma Desen Çalışması Akış Şeması.....14

TABLolar

Tablo 1: Planlanan Çalışmaların Zaman Planı.....17

BÖLÜM I

Giriş

Ev ödevleri dünya genelinde tüm eğitim sistemlerinde yaygınlıkla görülen bir özellik olarak bilinmektedir. Bu alanda genel kanı ev ödevlerinin öğrencilerin öğrenmesine ve gelişmelerine katkıda bulunduğu, okul ile aile arasında ilişkiyi güçlendirdiği ve okul ile ev arasında iş birliği sağladığı yönündedir. Ev ödevlerinin bu işlevleri otomatik olarak gerçekleştirdiği varsayılsa da bazı durumlarda aksini söyleyen araştırmalar da mevcuttur.

Türk Dil Kurumu'na göre ödev “öğretmenin öğrencilere okul dışında yapmaları için verdiği çalışmalar” olarak tanımlanmıştır. Ev ödevi, 2300 sayılı Tebliğler Dergisinde (Milli Eğitim Bakanlığı, 1989) öğrencinin, ders dışı zamanlarında yönetmelikte belirtilen amaçlar doğrultusunda tek başına veya grup içinde yapacağı çalışmalarla meydana getireceği metin, araç ve benzerleri şeklinde tanımlanmıştır. Cooper (2001), ev ödevini öğrencilerin okul dışında etkili öğrenmelerini artırmak amacıyla öğretmen tarafından verilen bir görev olarak tanımlamıştır. Epstein & Van Voorhis (2001), Van Voorhis (2004) ve Warton (2001) ev ödevlerinin öğretimsel ve öğretimsel olmayan iki ana amacı olduğunu belirtmişlerdir. Ödevlerin öğretimsel yönü dikkate alındığında son yirmi yıldır yapılan araştırmalar ile genellikle ev ödevi yapmanın başarıyı olumlu yönde etkilediği sonuçlarına ulaşıldığı görülmektedir. Örneğin Cooper ve Van Valentine (2001) öğrencilerin sınıf düzeylerine bağlı olarak ev ödevleri ve başarı arasında anlamlı bir ilişki bulmuşlardır (akt. Gu, 2015).

Turanlı (2009) tarafından yürütülen bir araştırmada öğrencilerin ve ailelerin birçoğu kısa-sürelili hedefleri gerçekleştirmede ev ödevlerini yararsız bulurken uzun süreli hedeflere ulaşabilmek için öğrencilere ödev vermenin oldukça yararlı bulduklarını ifade etmişlerdir. Kohn (2006), “The Homework Myth: Why Our Kids Get Too Much of A Bad Thing” adlı kitabında ev ödevlerinin bıraktığı etkileri “aile üzerinde yük”, “çocuklar için stres”, “aile çatışmaları”, “diğer etkinlikler için daha az zaman bırakması” ve “öğrenmeye olan ilgiyi azaltması” şeklinde beş temada toplamaktadır.

Gerek yurt dışı gerekse yurt içi alan yazındaki araŐtırmaların genellikle ev ödevleri ve akademik başarı arasındaki ilişki üzerine olduğu görülmektedir. Aynı zamanda bu tür çalışmaların daha çok ortaokul ve daha üzeri kademedede yapılan çalışmalar olduğu, Fen Bilimleri ve Matematik dersleri ile yabancı dil dersleri sınırlılığında çalıŐıldıĐı görülmektedir. Ev devleri uzun bir süredir medya tartıŐmalarına konu olmuŐ, ev ödevlerinin çocukların öğrenmelerine ne derece katkıda bulunduğuna dair çeŐitli çalışmalar yapılmıŐtır ancak ilkokul kademesinde ev devi verme durumu için farklı aşamaları bir arada değerlendiren ve ülkemizdeki uygulamaları yurt dışı örnekleriyle karŐılaŐtırarak sunan herhangi bir çalışmaya rastlanmamıŐtır.

Problem Durumu

Ev devi öğretmenin öğrencilerin tecrübelerini izlediği bir öğrenme sürecidir. Ev devi yapmanın etkililiği eğitim çevresinde her zaman süregelen bir tartıŐma konusu olmuŐtur. AraŐtırmacılar ev ödevlerinin akademik başarıyı etkileyip etkilemediği, aile ile Ğrenci arasında iş birliği sağlayıp sağlamadığı ve okul ile aile arasında bir köprü görevi görüp görmediği konularında çalışmalar yapmıŐlardır. Bu çalışmanın problemi ilkokul kademesinde ev devi verme durumunun Ğrenci, Ğretmen, veli görüşlerine göre değerlendirilmesi ve yurt dışı örnekleriyle karŐılaŐtırılmasıdır.

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın ana amacı Türkiye’de ev devi verme durumunun Ğrenci, Ğretmen, veli görüşlerine göre incelenmesi ve yurt dışı örnekleriyle karŐılaŐtırılmasıdır. Ayrıca bu çalışmada öğrencilerin ev ödevlerine yönelik görüşleri hakkında bilgi toplamak (I), Ğretmenlerin ev devi vermede dikkate aldıkları kriterleri belirlemek (II), velilerden ev devi durumuna karşı yaklaşımları konusunda derinlemesine bilgiler almak (III) ve ev ödevlerine yönelik yurt dışı örneklerini analiz etmek (IV) amaçlanmıŐtır.

Bu çerçevede aşağıdaki sorulara yanıtlar aranacaktır:

- 1- Öğrencilerin ev ödevlerine yönelik görüşleri nasıldır?
- 2- Öğrencilerin ev ödevlerine yönelik görüşleri cinsiyete göre farklılık göstermekte midir?
- 3- Öğrencilerin ev ödevlerine yönelik görüşleri sınıf seviyesine göre farklılık göstermekte midir?
- 4- Öğrencilerin ev ödevlerine yönelik görüşleri yaşanan yere (il, ilçe, köy) göre farklılık göstermekte midir?
- 5- Öğrencilerin ev ödevlerine yönelik görüşleri ödev türüne göre farklılık göstermekte midir?
- 6- Öğretmenlerin ev ödevlerine ilişkin genel yaklaşımı nedir?
- 7- Öğretmenler ev ödevleri verirken hangi kriterleri dikkate almaktadır?
- 8- Velilerin ev ödevlerine yönelik görüşleri nelerdir?
- 9- Türkiye’de ev ödevi verme durumu ile yurt dışındaki uygulamalar arasında ne gibi benzerlikler ya da farklılıklar bulunmaktadır?

Araştırmanın Önemi

İlkokul kademesinde ev ödevi verme durumunun öğrenci, öğretmen ve veli görüşleriyle değerlendirilip yurt dışı örnekleriyle karşılaştırılacağı bu çalışmanın 1-4. sınıflardaki ödev uygulamalarına dikkat çekebileceği, ödevler konusunda farklı grupların görüşlerini ortaya koyacak olması açısından önemli bir çalışma olduğu düşünülmektedir. 2014 – 2015 eğitim ve öğretim yılında ilkökul kademesinde eğitim almakta olan toplam öğrenci sayısı 5.434.150’dir. (Millî Eğitim İstatistikleri, Örgün Eğitim 2014/’15) Çalışmada ilkökul kademesinde öğrenim görmekte olan öğrenciler ile çalışılacağından alan yazına önemli bir katkıda bulunacağı tahmin edilmektedir.

Ayrıca ilkökul kademesinde yürütülecek olan bu çalışmanın Talim ve Terbiye Kurulu ile Temel Eğitim Genel Müdürlüğü çalışmalarına yön verebileceği, ilkökullarda görev yapmakta olan öğretmenlere katkıda bulunabileceği, ilkökulda öğrencisi bulunan velilerin ilgisini çekebileceği, öğretmen yetiştirme görevini üstlenen eğitim fakültelerine katkıda bulunabileceği düşünülmektedir.

Metodoloji

İlkokul kademesinde ev ödevi verme durumunun öğrenci, öğretmen, veli görüşlerine göre değerlendirileceği ve yurt dışı örnekleriyle karşılaştırılacağı bu çalışmanın altı aşamadan oluşması planlanmaktadır. Birinci aşamada alan yazın taramasına yer verilecek ve veri toplama aracı geliştirme süreci rapor edilecektir. Çalışmanın ikinci aşamasında öğretmenlerin ev ödevi verirken hangi kriterleri dikkate aldığını belirlemek ve öğrencilerin ev ödevlerine yönelik görüşlerini ortaya koymak amacıyla anket geliştirilecektir. Çalışmanın üçüncü aşamasında öğretmen ve öğrencilerin görüşlerini belirlemek amacıyla hazırlanan anketler uygulanacaktır. Dördüncü aşamada velilerin ev ödevlerine yönelik görüşleri yarı yapılandırılmış mülakat formları aracılığıyla keşfedilecek ve elde edilen veriler analiz edilecektir. Çalışmanın beşinci aşamasında yurt dışı örnekleri incelenecektir. Son aşamada ise analiz edilen nicel ve nitel verilerin birleştirilmesi ve yorumlanması yapılarak çalışma raporlanacaktır. Altı aşamadan oluşacak bu çok aşamalı karma desen çalışmasında aşağıdaki adımlar izlenecektir:

Adım 1: Konu ile ilgili yapılan çalışmalar araştırılacak ve veri toplama aracında yer alacak maddelere kaynak olması için alan yazın taraması yapılacaktır.

Adım 2: Daha önce ev ödevleri ile ilgili araştırmalarda kullanılmış olan veri toplama araçları incelenecektir.

Adım 3: Ev ödevleri ile ilgili yeterli bilgiye ulaşıldıktan sonra araştırmacı tarafından öğrenciler ve öğretmenler için anket geliştirilecektir.

Adım 4: Geliştirilen anket öğrencilere ve öğretmenlere uygulanacaktır.

Adım 5: Ölçme araçlarının uygulanmasının ardından veriler analiz edilecek ve raporlama yapılacaktır.

Adım 6: Velilerin ev ödevi durumuna yönelik yaklaşımları konusunda derinlemesine bilgi edinmek için kullanılacak olan yarı yapılandırılmış görüşme formu geliştirilecektir.

Adım 7: Velilerin ev ödevi durumuna yönelik yaklaşımları konusunda derinlemesine bilgi edinmek için geliştirilecek yarı yapılandırılmış mülakat formu Ankara ilinde uygulanacak ve elde edilen veriler analiz edilecektir.

Adım 8: Ev ödevi verme durumuna ilişkin yurt dışı örnekleri paylaşılacak ve uluslararası istatistiklerden yararlanılarak karşılaştırmalar yapılacaktır.

Adım 9: Son adımda analiz edilen nicel ve nitel verilerin birleştirilmesi ve yorumlanması yapılarak çalışma raporlanacaktır.

Sınırlılıklar

1. Bu çalışmanın nicel aşaması Türkiye’de ilkokulda okumakta olan 2, 3, ve 4. sınıf öğrencileri ve ilkokul kademesinde görev yapmakta olan öğretmenler ile sınırlandırılacaktır.
2. Çalışmaya katılım Millî Eğitim Bakanlığı Anket Programında yayınlanacak olan ankete erişen öğrenciler ve öğretmenler ile sınırlandırılacaktır.
3. Nitel çalışma aşaması Ankara ilindeki ilkokullarda çocukları bulunan 6 veli ile sınırlı olacaktır.
4. Yurt dışı örnekleriyle inceleme aşaması yabancı ülkelerde yapılan çalışmaların paylaşılması ve uluslararası istatistiklerle karşılaştırılması ile sınırlı olacaktır.

Tanımlar

Ev ödevi: Öğretmenlerin öğrencilere okul dışında yapmaları için verdiği çalışmalardır.

İlkokul kademesi: Türkiye’de 6 – 9 yaş grubunun devam ettiği, ilköğretimin ilk 4 yılını kapsayan eğitim kademesidir.

Öğrenci: İlkokul kademesine devam eden çocuklardır.

Trends in International Mathematics and Science Study (TIMSS): Açılımı Uluslararası Matematik ve Fen Eğilimleri Araştırması olan TIMSS,

öğrencilerin matematik ve fen alanlarında kazandıkları bilgi ve becerilerin değerlendirilmesine yönelik bir tarama araştırmasıdır (TIMSS Türkiye).

BÖLÜM II

İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde Türkiye’de ev ödevi verme durumu ile ilgili yapılmış olan araştırmalara yer verilmiştir.

Babadoğan (1990) ev ödevlerinin eğitim programı içindeki yeri konulu çalışmasında öğretmen ve veliler içerisinde öğrencilere ödev verilmesine taraftar olan ve olmayanlar şeklinde ikilemin olduğu, öğrencilere ödev verilmesini taraftar olan öğretmen ve velilere göre öğretmen tarafından öğrenciye verilen ödevler velinin hem öğretmen hem de öğrenci hakkında görüş geliştirmesini sağlamaktadır. Bu aynı zamanda velilerin de ev ödevlerine verdikleri tepkiler öğretmenler için bir geri bildirim aracı olmaktadır. Ödevlere karşı olan öğretmen ve velilere göre ödevler, öğrencilere aşırı yük getirmektedir. Çocuklarının oyun oynamaya ayırdığı süreyi kısaltmaktadır. Öğretmenlerin ödevleri geliştirmek için yaptıkları tavsiyeler içerisinde ödevlerin değerlendirilerek öğrencilere geri bildirim sağlanması, çocukların yaş ve gelişim düzeylerine uygun ödev verilmesi, ödevlerin araştırıcılığı ve yaratıcılığı geliştirici ve görev ve sorumluluk bilincini artırıcı yönde verilmesi gerektiği üzerinde durmuşlardır.

Hizmetçi (2007) tarafından İlköğretim 5.sınıf öğrencilerinin ödev stilleri ile akademik başarıları arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi konulu yüksek lisans çalışmasında; öğrencilerin büyük bir kısmının aileleri ve öğretmenleri tarafından motive edilmeyi, ödev yaparken bir şeyler atıştırmayı ve ödev yapma ortamında fazla ışığı tercih ettikleri bulgusuna ulaşılmıştır. Çoğu öğrenci çalışırken yanlarında otorite figürünün olmasını, yapılandırılmış ödevleri ve akranlarıyla çalışmayı tercih ettikleri saptanmıştır. Öğrencilerin ödev stilleri ile akademik başarıları arasındaki ilişki motivasyon, atıştırma, görsel ve yapılandırma alt faktörleri açısından anlamlı bulunmuştur.

Batan (2007) tarafından hazırlanan ilköğretim öğrencilerinin ev ödevleri ile ilişkili tutumlarını etkileyen faktörler konulu yüksek lisans çalışmasında aile ile ilgili özelliklerden annenin çalışma durumu, annenin eğitim durumu, baba mesleği değişkenleri; sahip olunan olanaklardan bilgisayar, internet bağlantısı değişkenleri;

aile ile yapılan etkinliklerden sinema-tiyatroya gitme, müze sergiye gitme değişkenleri, öğrenci tarafından yapılan etkinliklerden özel ders alma veya kursa gitme değişkenleri öğrencinin ev ödevleriyle ilişkili tutumlarını manidar şekilde açıkladığı saptanmıştır.

Cooper (2001; akt: Türkoğlu, 2007) yaptığı meta analiz çalışmasında ödev verilen sınıflardaki öğrencilerin akademik başarıları ile ödev verilmeyen sınıflardaki öğrencilerin akademik başarıları arasındaki farklılıkları ortaya koymaya çalışmıştır. Bu karşılaştırmada 3300 öğrenci, 85 sınıf ve 30 okulu kapsayan 17 araştırma raporunun sonuçları kullanılmıştır. Karşılaştırma sonuçları: 1) Ödev yapan öğrencilerin ödev yapmayan öğrencilere göre daha başarılı oldukları görülmüştür. 2) Sınıf düzeyleri yükseldikçe ödev yapan öğrencilerin daha olumlu yönde etkilendikleri görülmüştür. Bu durum okul öncesi ile üçüncü sınıf arasında ödevlerin hiç verilmemesi ya da az verilmesi; 4, 5 ve 6. sınıflarda ise ödevlerin genellikle çocuklara çalışma alışkanlığı kazandırmak için verildiği ve bu sınıf düzeylerinde çalışma becerilerini kazanan çocuklar doğal olarak üst sınıflarda daha başarılı olmaktadır şeklinde açıklanmaktadır. 3) Ödev yapan öğrencilerin akademik başarıları ile cinsiyet ve zekâ alanları arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. 4) Ödevlerin verildiği konu alanı ile başarı arasında bir ilişki bulunmamıştır. Hatta bu konuda elde edilen veriler, beklenenlerin biraz dışındadır. Çünkü ödevlerin en az matematik başarıları, ikinci olarak okuma ve dil becerilerini en çok olarak da fen bilgisi ve sosyal bilgilerdeki akademik başarıyı etkilediği bulunmuştur. 5) Çalışma sonucunda başarı notlarının standart testlerle belirlenmesi ile sınıfta yapılan testlerle belirlenmesi arasında bir fark bulunamamıştır. Ancak yine de ödev yapan öğrencilerin standart testlerden çok öğretmen yapımı testlerde daha başarılı oldukları görülmüştür. Bu da öğrencilerin yaptıkları ödevlerin genellikle okulda öğrenilenlerle ilgili olduğu ile açıklanabilir. 6) Hafta içinde fazla ödev yapmak ile öğrencilerin başarıları arasında olumlu bir ilişki bulunmuştur. 7) Ödevler öğrencilerin okula, öğretmene ve konu alanına ilişkin tutumlarını hem olumlu hem de olumsuz yönde etkilemektedir. Bu durum tamamen ödevlerin niteliği ve öğretmenin yaklaşımı ile açıklanabilir.

Ersoy ve Anagün (2009) tarafından hazırlanan sınıf öğretmenlerinin fen ve teknoloji dersi ödev sürecine ilişkin görüşleri konulu çalışmada öğretmenlerin daha çok öğrenilenleri pekiştirme amaçlı ödev verdikleri, öğrencilerin yaratıcılıklarını sergileyebilecekleri ödevlere yeterince yer vermedikleri sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca öğretmenlerin ödev konusunda internet, öğrenci ve veli kaynaklı sorunlar yaşadıklarını da ortaya koymuştur.

Öğretmenler, fen ve teknoloji dersi ödev sürecinde yaşanan kimi sorunların veli kaynaklı olduğunu ifade etmişlerdir. Öğretmenler veli kaynaklı sorunları; ilgisizlik, ödevi velinin yapması, velinin ödevin yararına inanmaması ve çocuğu adına sınav kaygısı yaşaması biçiminde sıralamışlardır. Bu konuda öğretmenlerin açıklamalarından, fen ve teknoloji dersinde verilen ödevlerle ilgili, kimi velilerin ödevle hiç ilgilenmediği, kimi velilerin ise ödevi çocuğu için bir rekabet aracı olarak görüp kendisinin yaptığı ya da konu uzmanına yaptırdığı biçiminde sorunların yaşandığı anlaşılmaktadır. Ödev konusunda veli kaynaklı sorunların bir başka türü de, velinin ödevin gerekliliğine inanmaması ve çocuğunun sınavlara çalışmasını tercih etmeleridir.

Turanlı (2009) ortamsal etmenlerin öğretmenlerin ödevine ilişkin görüşlerine etkilerini araştırdığı çalışmasında öğretmenlerin verilen ödevlerin bir şekilde takip edilmesini gerekli gördükleri fakat nasıl denetleneceği ve ne şekilde geri bildirimde bulunulacağı konusunda farklı düşünmekte olduklarını ortaya koymuştur. Öğretmenlere göre, sıkça verilen ödevler sadece öğrenci için değil, öğretmen için de bir yük halini almaktadır. Bu nedenle, öğretmenler ya daha az ödev vermekte ya da değerlendirme aşamasında daha az titiz davranmaktadır. Çalışmada ortaya çıkan bir diğer sonuç ise aileden birilerinin öğrenciye bilinçsizce yardım etmesi, öğretmenin ödevine ve ödev kontrolüne yüklediği anlamı azaltmaktadır. Ayrıca verilen ödev miktarının öğretmenin genel yaklaşımına göre farklılaştığı görülmüştür; mesleki yıpranma, ödevine atfedilen önemi azaltmaktadır çünkü geçmişte verdiği ödevlerin, öğrenciye hedeflenen katkıyı yapmadığını düşünen öğretmen, çekilen zahmete değmediğini düşünmektedir.

Büyüktokatlı (2009) tarafından hazırlanan ilköğretimde ev ödevi uygulamalarına ilişkin öğretmen görüşlerinin incelenmesi konulu yüksek lisans

çalışmasında araştırmaya katılan 23 öğretmenden 20'si işlenen konuyu pekiştirmek, tekrar etmek amaçlı olarak ödev verdiklerini belirtmişlerdir. Öğretmenlerden 15 tanesi her gün mutlaka ödevleri 12 kontrol ettiğini belirtmiştir. Öğretmenlere göre unuttuğunu söylemek öğrencilerin ödev yapmama bahaneleri içerisinde en sık olarak görülen davranıştır. Katılımcı öğretmenlerden üçü her gün kendilerinin ödevleri kontrol etmediklerini, görevli öğrenci seçerek onlara kontrol ettirdiklerini ifade etmişlerdir. Öğretmenler birinci sınıflarda 15- 20 dakikalık ödevler verdiklerini belirtmişlerdir. Araştırma kapsamında görüşülen katılımcı öğretmenler 4 ve 5. sınıf öğrencilerine daha çok araştırmaya yönelik ödevler verdiklerini belirtmişlerdir.

Çiftçi (2010) ilköğretim birinci kademe 4. ve 5. sınıf öğretmenlerinin performans görevlerine ilişkin görüşleri konulu araştırmasında öğretmenlerin birçoğunun performans görevlerini öğrenci değerlendirmesinde kullandığı sonucuna ulaşmıştır. Öğretmenlerin bu uygulamaları kullanmasının nedenlerini, performans görevlerinin öğrencileri araştırmaya sevk ettiği, kendi bilgilerini kendilerinin üretmesini sağladığı, öğrencilere grupta çalışma, sorumluluk alma, internet ve bilgisayar kullanma konusunda kendilerini geliştirmeleri, konuları farklı boyutlarıyla irdeleyebilme vb. imkânlar sunması öğretmenlerin ise öğrencilerini farklı boyutlarıyla tanınması ve çoklu değerlendirme yapabilme fırsatı sağlaması şeklinde ortaya koymuştur.

Özer ve Öcal (2012) amacı ilköğretim 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin ev ödevlerine yönelik tutumlarını belirlemek olan çalışmalarında 40 maddeden oluşan beşli Likert tipi tutum ölçeği geliştirmiş ve öğrencilerin ev ödevlerine yönelik tutumlarının olumlu yönde olduğunu belirtmişlerdir. Bağımsız değişkenlerden; cinsiyet, sınıf seviyesi ve verilen ödev türlerine göre öğrencilerin ev ödevlerine yönelik tutumları arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır.

Taş (2013) 7. sınıf öğrencilerinin Fen ve Teknoloji ödevlerindeki öz-düzenleme becerilerini, fen başarısı ve öğretmenlerin ödev uygulamaları ile ilişkili olarak araştırdığı çalışmasında, öğrencilerin ön-başarısı ve cinsiyeti kontrol edildiğinde öğrencilerin ödevin kalitesi ve ödev hakkında aldıkları geri bildirim ile ilgili algılarının öğrencilerin ödevle ilgili öz-düzenleme becerilerini (ödevi yapmaktaki hedef yönelimleri, ödevi erteleme eğilimleri ve ödev yaparken strateji

kullanımları) ve fen başarısını tahmin ettiği sonucuna ulaşmıştır. Araştırmaya göre yüksek seviyede öğrenme hedef yönelimini ve düşük seviyede içten-kaçınma hedef yönelimini benimseme, ödevi erteleme eğilimi içinde olmama ve ödev yaparken derin öğrenme stratejileri kullanma, fen başarısını pozitif olarak tahmin etmektedir. Sınıf düzeyindeki analiz sonuçlarına göre ise ödevin kalitesi hakkında ortalama algının daha yüksek olduğu sınıflarda okuyan öğrenciler, diğer sınıflardaki öğrencilere göre daha çok öğrenme ve performans hedef yönelimi benimserken daha az işten-kaçınma hedef yönelimine yönelmekte, ödevlerini ertelememekte ve ödev yaparken daha çok ödev yönetimi ve derin öğrenme stratejileri kullanmaktadırlar. Bunun yanı sıra, öğrencilerin ödev hakkında sağlanan geri bildirim ile ilgili ortak algıları, öğrencilerin ödev yönetimi ve derin öğrenme strateji kullanımını ve fen başarısını pozitif olarak tahmin etmektedir. Ek olarak, ödevlerinde daha çok derin öğrenme stratejilerini kullanmaları için öğrencilerini destekleyen öğretmenlerin bulunduğu sınıflardaki öğrenciler, fen testinde diğer sınıflardaki öğrencilerden daha başarılı oldukları sonucuna ulaşmıştır.

Deveci ve Önder (2014) fen ve teknoloji derslerinde verilen ödevlere ilişkin öğretmen görüşlerini belirlemek amacıyla yaptıkları araştırmasında öğretmenlerin ölçeğin işlev, tutum ve davranış alt boyutlarındaki puanlarının cinsiyet, sınıf mevcudu, hizmet süresi ve mezun oldukları okul/öğretim programı kategorilerine göre anlamlı farklılık göstermediği bulunurken, nitel verilerden önemli bulgular elde edilmiştir. Bu bulgulara göre öğretmenlerin fen ve teknoloji derslerinde ödev uygulamalarının önemine inandıkları ve ödev uygulamalarında öğrencilerin sahip olduğu imkânların (bilgisayar, internet, kütüphane, yerleşim yeri, ailenin tutumu) göz önünde bulundurulması gerektiğine dikkat çektikleri görülmektedir.

Zilkar (2015) sosyal açıdan dezavantajlı ilkökul öğrencilerinin ödev yapımına karşı tutumları üzerine yaptığı araştırmasında yabancı dil öğrenen öğrencilerde ödev yapımının öğrencilerin hayatlarında önemli bir yer tuttuğunu ortaya koymuş, katılımcıların büyük çoğunluğunun kendilerine haftalık iki saatten fazla ödev vermesini istediğini belirtmiş ve öğrencilerin kendi bakış açılarına göre ilgi çekici, resimli ve eğlenceli ödevleri yapmayı sevdiği sonucuna ulaşmıştır.

Gu ve Kristoffersson (2015) İsveç ortaokullarında görev yapmakta olan öğretmenlerle yürüttüğü çalışmasında öğretmenlerin ev ödevlerine ilişkin hem olumlu hem de olumsuz deneyimleri olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Ev ödevi verme amaçları konusunda araştırmaya katılan öğretmenlerin çoğunluğu ödevlerin öğrenilmiş bilginin yerleştirilmesinde ve pekiştirilmesinde etkili olduğunu ifade etmişlerdir. Ev ödevinin en çok Matematik ve dil derslerinde yararlı olduğu bulgusuna da ulaşılmıştır. Ev ödevi öğrencinin performansını geliştirmede gerekli bir süreç olarak görülürken bazı öğretmenlerin ev ödevlerinin sosyal işlevine yönelik görüşlerinin olumsuz olduğu görülmüştür. Öğretmenler ev ödevi tamamlama ve çıktılar üzerine düşünülmesi gerektiğini ifade ederken ev ödevi ile ilgili etkinlikler konusunda okullarda eşitsizlik durumu tehlikesine de dikkat çekmişlerdir. Araştırma sonuçlarına göre öğretmenler ev ödevlerinin öğrencinin çalışmaya isteğini ve odaklanmayı sağlamasında yararlı olduğunu düşünürken öğrencilerin hazırbulunuşluğu ve motivasyon düzeyleri dikkate alındığında uygulamanın öğrenciler arasındaki farkı daha da artırabileceğini düşünmektedirler.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde araştırma modeli, araştırmanın evren ve örnekleme, araştırmada kullanılacak ölçme araçları, araştırma için verilerin toplanması, verilerin çözümlenmesi ve yorumlanması alt başlıklarına değinilecektir.

Bu çalışmada nicel ve nitel yöntemin birlikte ele alındığı karma araştırma yöntemi kullanılacaktır. Araştırma yaklaşımları, kapsamlı varsayımlardan başlayıp detaylı veri toplama, analiz ve yorumlama yöntemlerine kadar yayılan bir araştırma sürecindeki plan ve prosedürlerdir. Karma yöntem araştırması felsefi varsayımları ve kuramsal çerçeveleri içeren farklı araştırma desenlerinin kullanılmasını, nitel ve nicel verilerin toplanmasını ve bu iki veri türünün bütünleştirilmesini kapsayan bir araştırma yaklaşımıdır. Bu araştırma yaklaşımının temel varsayımına göre, nitel ve nicel yaklaşımlardan yalnızca bir tanesinin kullanılmasındansa birlikte kullanılması araştırma problemi ile ilgili daha kapsamlı bir anlayışın oluşturulmasına imkân sağlamış olur(Creswell, 2014).

Karma yöntem uygulamanın birçok avantajı vardır. Bunlar nitel ve nicel yöntemin sahip olduğu zayıf yönlerin iki yöntem birlikte kullanıldığında güçlenmesi; bu tür çalışmaların geçerliğinin ve güvenilirliğinin yüksek olması; ilgili konunun derinlemesine incelenmesine fırsat vermesi; daha gerçekçi bulgulara ulaşılabilmesi ve farklı türdeki sorulara verebilmesi şeklinde sıralanabilir(Brymann, 2006).

Araştırmanın Modeli

Ev ödevi verme durumunun öğrenci, öğretmen, veli görüşlerine göre değerlendirilmesi ve yurt dışı örnekleriyle karşılaştırılmasının çalışılacağı bu araştırmada tek bir çalışma kapsamında araştırmanın bazı aşamalarında hem nicel hem de nitel verilerin toplanıp analiz edileceği bir yöntem izleyen karma araştırma modellerinden çok aşamalı karma desen (multiphase mixed method) kullanılacaktır (Creswell, 2014).

Çok aşamalı karma desen, araştırmacının genel amacını irdelemek üzere ulusal çapta, sıralı ve eş zamanlı aşamaları hem nicel hem de nitel verileri toplayarak analiz edip belirli bir süre boyunca birleştirdiği tekil bir karma yöntem modelidir. Bu modelin ardındaki felsefi varsayımlar araştırmacının kullanmayı seçtiği desenin özelliklerine göre değişebilmektedir. (Creswell, 2015)

Türkiye’de çok aşamalı karma desene göre yürütölmüş herhangi bir çalışma bulunmamasına rağmen yurt dışında yapılmış olan doktora çalışmaları incelendiğinde araştırmacıların çalışmalarında kullandıkları aşamaları detaylı bir şekilde sundukları görölmüşür. (Haines, 2011; Jaffri, 2012; Nastasi, B. K ve diğerleri, 2007; O’Sullivan, 2012; Spain, 2012; Tashakori A. & Teddlie C., 2003; Teddlie C. & Yu F., 2007)

Bu bağlamda bu çalışmanın altı aşamadan oluşması planlanmaktadır. Birinci aşamada alan yazın taramasına yer verilecek ve veri toplama aracı geliştirme süreci rapor edilecektir. Çalışmanın ikinci aşamasında öğretmen ve öğrencilere yönelik ölçme araçları geliştirilecektir. Çalışmanın üçüncü aşamasında öğretmen ve öğrencilerin görüşlerini belirlemek amacıyla hazırlanan ölçme araçları uygulanacaktır. Dördüncü aşamada velilerin ev ödevlerine yönelik görüşleri keşfedilecek ve bulgulara yer verilecektir. Çalışmanın beşinci aşamasında yurt dışı örnekleri incelenecektir. Son aşamada ise bulgular bir araya getirilerek nihai raporlama yapılacaktır. İzlenecek aşamalara ilişkin şekil aşağıda sunulmaktadır (Şekil 1).

Şekil 1: Çok Aşamalı Karma Desen Çalışması Akış Şeması

Evren ve Örneklem

Çok aşamalı tasarım genellikle çoklu örnekleme stratejilerini ve farklı analiz düzeyleri için farklı örnekleme işlemlerini içerebilmektedir (Creswell & Plano – Clark, 2011). Çok aşamalı karma desenin kullanılacağı bu çalışmada hem nicel hem nitel aşamalara yer verilecek olup her aşamada farklı gruplar ile çalışılacaktır. Çalışmada yer alacak olan katılımcılara ilişkin bilgi aşağıda sunulmaktadır.

Nicel Evren ve Örneklem

Çalışmanın nicel boyutunda (2. ve 3. aşamalar) öğrenciler ve öğretmenler olmak üzere iki farklı grupta ve hedef evren üzerinde çalışılacaktır. Bu çalışmanın hedef evrenini ilkökul kademesi 2, 3 ve 4. sınıflarında öğrenim görmekte olan öğrenciler ile resmi ilkokullarda görev yapmakta olan öğretmenler oluşturacaktır.

Nitel Çalışma Grubu

Araştırmanın nitel boyutunu oluşturan 4. aşamada amaçlı örneklem yöntemlerinden ölçüt örneklemesine uygun olarak örnekleme gidilecektir.

Aşama 4: Bu nitel aşamanın çalışma grubunu, Ankara ilinde resmî ilkokullarda çocukları bulunan 6 veli oluşturacaktır.

Ölçme Araçları

Çok aşamalı karma yöntem ile desenlenen bu çalışmanın nicel aşamalarında araştırmacı tarafından geliştirilecek olan anketler kullanılacaktır. Araştırmanın nitel boyutunda ise yine araştırmacı tarafından hazırlanacak olan yarı yapılandırılmış mülakat formları kullanılacaktır.

Verilerin Toplanması

Aşama 2 ve 3: Çok aşamalı karma yöntem ile desenlenen bu çalışmanın nicel aşamalarında araştırmacı tarafından geliştirilecek olan anketler, <http://anket.meb.gov.tr/> adresli Millî Eğitim Bakanlığı Anket Programı aracılığıyla ilkökul kademesinde öğrenim görmekte olan 2, 3 ve 4. sınıf öğrencileri ile ilkökul kademesinde görev yapmakta olan öğretmenlere uygulanacaktır.

Aşama 4: Velilerin ev ödevlerine yönelik görüşlerinin belirleneceği bu aşamada araştırmacı tarafından geliştirilecek olan yarı yapılandırılmış mülakat formları kullanılarak velilerle mülakatlar gerçekleştirilecektir.

Aşama 5: Ev ödevi verme durumuna ilişkin yurt dışı örneklerinin paylaşılacağı bu aşamada ise doküman analizi yapılarak konu ile ilgili yurt dışı araştırmaları taranacak ve bu araştırmalardan elde edilen veriler düzenlenecektir. Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen, olay veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar (Yıldırım, 1999).

Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması

Nicel Veriler: Çalışma kapsamında toplanan nicel veriler SPSS programını ile çözümlenecektir. Verilerin analizinde yüzde (%), ortalama ve frekans (f) gibi betimsel istatistiklerden yararlanılacaktır.

Nitel Veriler: Görüşme yoluyla elde edilen verileri analiz için hazır hale getirmek amacıyla ses kayıtlarının transkripsiyonu yapılacak, transkript belgelerinde düzenlenecek olan verilerin çözümlenmesinde nitel veri analizi programları kullanılarak içerik analizi yapılacaktır. Doküman incelemesiyle elde edilen veriler de içerik analizi tekniği kullanılarak çözümlenecektir. İçerik analizi, toplanan verilerin önce kavramsallaştırılması daha sonra da ortaya çıkan kavramlara göre mantıklı bir biçimde düzenlenmesi ve buna göre veriyi açıklayan temanın saptanması sürecidir (Yıldırım ve Şimşek, 2006).

BÖLÜM IV

SÜRE

Bu bölümde araştırmayla ilgili zaman planına ve maddi desteğe yönelik bilgiler verilecektir. Araştırmanın zaman planının aşağıdaki şekle göre yürütülmesi düşünülmektedir.

Zaman Planı

Tablo 1: Planlanan Çalışmaların Zaman Planı

Süre Adım	1.Dönem (İki ay)	2.Dönem (İki ay)	3.Dönem (İki ay)	4.Dönem (İki ay)	5.Dönem (İki ay)	6.Dönem (İki ay)
Aşama I Alan Yazın Taraması						
Aşama II Ölçme Araçlarının Geliştirilmesi (Anketler)						
Aşama III Ölçme Araçlarının Uygulanması (Anketler)						
Aşama IV Nitel Veri Toplama, Çözümleme ve Yorumlama						
Aşama V Yurt Dışı Örnekleri Taraması ve Analizi						
Aşama VI Raporlama ve Yorumlama						

KAYNAKÇA

- Babadoğan, C.(1990). “Ev Ödevlerinin Eğitim Programı İçindeki Yeri”. Eğitim Fakültesi Dergisi 23(2).745-786.
- Brymann, A. (2006). Integrating quantitative and qualitative research: how is it done? *Qualitative Research*. 6(1), 97-113. Erişim Adresi: <http://booksc.org>
- Büyüktokatlı, N. (2009). İlköğretimde Ev Ödevi Uygulamalarına İlişkin Öğretmen Görüşlerinin İncelenmesi. Basılmamış yüksek lisans tezi. Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Cooper, H. (2001). *The Battle Over Homework: Common Ground for administrators, teachers, and parents* (2nd Ed.). Thousand Oaks, CA: Corwin Press
- Cooper, H. & Van Valentine, J. C. (2001). Using Research to Answer Practical Questions About Homework. *Educational Psychologist*. 36, 143-153
- Creswell, J. W. & Plano-Clark V.L. (2011). *Designing and Conducting Mixed Methods Research* (2nd Ed.) Thousand Oaks, CA: Sage
- Creswell, J. W. & Plano Clark V. L. (2015). *Karma Yöntem Araştırmaları: Tasarımı ve Yürütülmesi* (2. Baskı) (Dede, Y. & Demir, S. B. Çev.). Ankara: Anı Yayıncılık. (Orijinal Yayın Tarihi, 2011)
- Çiftçi, S. (2010). İlköğretim birinci kademe 4. ve 5. Sınıf öğretmenlerinin performans görevlerine ilişkin görüşleri. *İlköğretim Online*, 9(3), 934-951
- Deveci, İ. & Önder, İ. (2014). Fen ve Teknoloji Dersinde Verilen Ödevlere Yönelik Öğretmen Görüşleri. *İlköğretim Online*, 13(1), 33-47. <http://ilkogretim-online.org.tr/vol13say1/v13s1m3.pdf> adresinden alınmıştır.
- Epstein, J. L. & Van Voorhis, F. L. (2001). More Than Minutes: teachers’ roles in designing homework. *Educational Psychologist*. 36, 181-193
- Gu, L & Kristoffersson, M. (2015). Sweedish Lower Secondary School Teachers’ Perceptions and Experiences Regarding Homework. *Universal Journal of Educational Research*, 3(4), 296-305.

- Haines, C. (2011). *Value Added By Mixed Methods Research: A Multiphase Mixed Methods Design* (Doctoral of Philosophy). University of Nebraska. Lincoln.
- Hizmetçi, S (2007). İlköğretim 5. Sınıf Öğrencilerinin Ödev Stilleri ile Akademik Başarıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Basılmamış yüksek lisans tezi Çukurova Üniversitesi. Adana
- İflazoğlu, A. (2007). İlköğretimde Ödev. İstanbul Morpa Kültür Yayınları
- Jaffri, H. (2012). Conception of giftedness and talent by pre service and in service primary school teachers in Johor, Malaysia: An exploration using a multiphase mixed methods design, *Durham theses*, Durham University. Erişim Adresi: <http://etheses.dur.ac.uk/3937/>
- Kohn, A. (2006). *The Homework Myth: Why Our Kids Get Too Much Of a Bad Thing*. Cambridge: Da Capo Press. Erişim Adresi: <http://booksc.org/>
- Millî Eğitim Bakanlığı (2015). Millî Eğitim İstatistikleri, Örgün Eğitim 2014/'15. http://sgb.meb.gov.tr/istatistik/meb_istatistikleri_orgun_egitim_2014_2015.pdf
Erişim Tarihi: 12.12.2015
- Millî Eğitim Bakanlığı. (2015). Millî Eğitim Uzmanlığı Tez Yazım Kılavuzu. http://ikgm.meb.gov.tr/U_Y/doc/EK-2.pdf adresinden erişilmiştir.
- Nastasi, B. K., Hitchcock, J., Sarkar, S., Burkholder, G., Varjas, K., Jayasena A. (2007). Mixed Methods in invention research: Theory to adaptation. *Journal of Mixed Methods Research*, 1(2), 164-182.
- O'Sullivan, K. C. (2012). A multiphase mixed methods investigation of prepayment metering and fuel poverty in New Zealand. (Doctor of Philosophy) Otago University, Wellington.
- Özer, B & Öcal, S. (2012). İlköğretim 4. ve 5. Sınıf Öğrencilerinin Ev Ödevlerine Yönelik Tutumlarının Değerlendirilmesi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*. 18, 1-16

- Spain, W. S. (2012). A Multi-Phase, Mixed-Method Regional Analysis of Lake and Reservoir Based Recreational Opportunities in Utah. *All Graduate Theses and Dissertations*. Paper 1390. Erişim Adresi: <http://digitalcommons.usu.edu/etd/1390>
- Tashakkori A., & Teddlie C. (Eds.). (2003). *Hands of mixed methods in the social & behavioral sciences*. Thousand Oak, CA: Sage.
- Taş, Y. (2013). *Öğrencilerin ödevle ilgili öz-düzenleme becerilerinin ve öğretmenlerin ödev uygulamalarının araştırılması*. (Doktora Tezi). Available from YÖK Ulusal Tez Merkezi (Tez No: 345117)
- Teddlie C., & Yu F. (2007). Mixed methods sampling: A typology with examples. *Journal of Mixed Methods Research*, 1, 77-100. <http://studysites.sagepub.com/bjohnsonstudy/articles/Teddlie.pdf> sitesinden erişilmiştir.
- TIMSS Türkiye. http://timss.meb.gov.tr/?page_id=24 sitesinden 09.12.2015 tarihinde erişilmiştir.
- Turanlı, A. S. (2009). Öğrencilerin ve Anne-Babaların Ödev İlişkin Algıları. *Education and Science*. 34(153), 62-73. Erişim Adresi: <http://egitimvebilim.ted.org.tr/index.php/EB/article/view/574>
- Turanlı, A. S. (2009). Öğretmenlerin Ödev İlişkin Görüşleri: Ortamsal Etmenlere Dair Nitel Bir Araştırma. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 3(37), 129-143
- Türk Dil Kurumu. *Güncel Türkçe Sözlük*. Erişim Adresi: http://tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.566cffc10cb5f5.69544922, Erişim Tarihi: 10.12.2015
- Van Voorhis, F. L. (2004). Reflecting on the Homework Ritual: Assignments and Designs *Theory into Practice*. 43 (3), 205 – 212
- Warton, P. M. (2001). The forgotten voices in homework: Views of Students. *Educational Psychologist*. 36 (3), 155-165
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2006). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin.

Zilkar, E. (2015). *Sosyal açıdan dezavantajlı İlkokul öğrencilerinin ödev yapımına karşı tutumları üzerine bir araştırma*. (Yüksek Lisans Tezi) Available from YÖK Ulusal Tez Merkezi (Tez No: 391616)